

zölnivalót igyekezett kifejezni. A Mártyáyon készült Béke c. lemeze már egy lépés volt előre, de a gyakorlatlan ütések által ez a reliefje kissé eldeformálódott. További munkáinak témáját feleségével való kezdeti kapcsolatai adták meg. Hóvirágot tartó fiatal lányábrázolásai, a termékenység finom sugallóivá váltak. Azonban e domborításai is magukon viselték a kísérletezés jegyeit. A művész még nem volt ura a mereven ellenálló anyagnak. A formákat csak „körül drótozva”, kemény kontúrokban tudta kialakapálni. Az ezt követő kompozíciók, mint a Tavasz és a Szerelmek, az emberi egymásra találás lélekemelő pillanatát örökítik meg. A vonalak itt már szabadabban, lágyabban futnak, s a mintázás görcsös merevsége feloldódott. A mű tartalmának megfelelően az előadás is érzékletesebbé, harmonikusabbá lett. E műveken keresztül Tóth megtalálta önnön hangját: vagyis a számára szépet és boldogságot jelentő érzések adekvát plasztikai kifejezését. Rajzai és rézdomborításai ettől kezdve egy meghatározott gondolatkör — a tiszta szerelem és a családi öröm — jegyében fogannak, melyek nemcsak témájukban, de megjelenítésükben is konkrét egyértelműségről tanúskodnak. Mondanivalói a görög-reneszánsz formakultúrán alapuló realista szemléletmóddal vannak ábrázolva, s klasszikus eszményképeit a modernista törekvések nem zavarják meg. Szobrászatának szellemiségét áthatja — a vásárhelyi művészekkel való szoros kapcsolata révén — a nyugati absztrakt tendenciákkal élesen szemben álló hazai dél-alföldi műhely valóságfelfogása. Alakjai bármennyire is személyes jellegűek, magatartásukban öntudatosan paraszti kiállításúak.

Legszebb domborításait, a várandós fiatalasszony előtt térdelő férjét (Élet) és a világra jött apróságukat boldogan magukhoz ölelő szülőket (Család I.) ábrázoló reliefjeit — saját házastársi eszményeiként megörökítve — 1962-ben hozta létre. Külön szót érdemelnek azon alkotásai, melyeken az anyaság magas szintű érzését a tartalomhoz méltó áhítattal fejezte ki. A Feleségem és lányom, a Vásárhelyi madonna, a Lépegető és a Fürdetés c. lemezein sikerült érzékeltetnie azt az elszakíthatatlan köteléket, mely az anya és gyermeke közt van. Indokolatlan az a vélemény, hogy Tóth nem igyekszik témakörét szélesíteni. Ha csak a Juhász Gyula emlékére (1962) és a Szonáta (1963) c. kompozícióira utalunk, már ezzel is megcáfoltuk e né-

zetet. Mindkét művet a fiatal szobrász legigényesebb domborításai közé számíthatjuk. Eppen rajtuk konstatálható, hogy mennyivel sokrétűbbé vált a mintázása, mint a pár év előtti próbamezeken. A csak körvonalakra redukált

Tóth Sándor: Anya